

Autister bliver også ældre

Botilbuddet Holmehøj er en del af et stort udviklingsprojekt, der skal afdække, hvordan man sikrer mennesker med autisme en god alderdom

18
14



18/2014

12. SEPTEMBER

ISSN 0105-5399

AnsvarshavendeForbundsformand
Benny Andersen**Redaktion**Jens Nielsen (redaktør), jni@sl.dk
Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk
Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Steven Leweson (layout), stl@sl.dk

Prik, læserindlæg, artikler og anmeldelser er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller organisationens mening. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler fra Socialpædagogen tilbage til 1999 kan findes på www.socialpaedagogen.dk/arkiv

Adresse

Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9
1211 København K
Tlf. 7248 6000. Fax 7248 6001
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
redaktionen@sl.dk
www.socialpaedagogen.dk

Læserbreve og kronikker

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises. Kronikker bringes efter en redaktionel vurdering og må højst fylde 8.000 anslag. Læserbreve og kronikker, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet. Indlæg sendes til redaktionen@sl.dk

Annoncer

Sendes til redaktionen@sl.dk
Se priser, formater, deadlines osv. på www.socialpaedagogen.dk/annoncer

Kommende deadlines

Deadline for læserbreve og stillingsannoncer til 19/2014, der udkommer den 26. september, er mandag den 15. september kl. 12. Deadline for stillingsannoncer til 20/2014 er den 26. september kl. 12. For tekstsannonce er deadline til 20/2014 onsdag den 24. september.

Redaktionen af 18/2014 er afsluttet den 4.9.2014

Abonnement

Abonnementspris 2014:
955,00 kr. inkl. moms (24 numre)
Løssalg: 47,00 kr. + porto

Oplag

42.514 i perioden
01.07.12-30.06.13

**Produktion**

Datagraf Communications A/S, Aarhus

Forsidefoto

Nils Lund Pedersen



KOMMENTAR

Vi kan ikke med nogen mening operere med one size fits all-løsninger, når det handler om udsatte børn og unge

Vi har redskaberne – de skal bare i spil

Af Benny Andersen
Forbundsformand



FOTO: RICKY JOHN MOLLOY

Der kører lige nu en heftig debat i mange medier om, hvordan vi løser de åbenlyse problemer, der er med fx kriminelle pigebander. Er løsningen at spærre dem inde på de sikrede institutioner? Burde vi nedsætte den kriminelle lavalder? Skal vi give institutioner flere muligheder for konsekvens og restriktioner over for de unge?

Jeg har i flere sammenhænge svaret, at vi jo rent faktisk råder over en masse brugbare socialpædagogiske redskaber til at få den her type piger og drenge tilbage på sporet.

Jeg har peget på, at kommunerne bør trække på den faglighed og viden, der findes på landets døgninstitutioner, som jo er Danmarks stærkeste socialfaglige ekspertmiljøer – og som bør sættes i spil. Kommunerne bør inddrage den faglighed i visitationen og trække den ind i arbejdet med at lægge en plan for anbringelsesforløbet. Det handler jo om, at vi skal anbringe de her piger og drenge det rigtige sted – helst i første hug. Et sted, der kan støtte dem i at få et andet og bedre liv. Og vi har rigtig mange gode steder og mange effektive metoder allerede. Kommunerne skal se lidt ud over kommunegrænsen, og institutionerne skal måske også være mere ærlige i deres tilbagemelding om, hvad de kan og ikke kan. Der er en god grund til, at tilbud er forskellige – for det er børn og unge jo også. Og alt afhængigt af deres livssituation skal vi møde dem og støtte dem, hvor deres behov er.

Jeg er blevet spurgt flere gange, om det er en fordel at anbringe et barn i sit nærmiljø. Og her gælder igen: Ingen regel gælder for alle. Vi kan ikke med nogen mening operere med one size fits all-løsninger, når det handler om udsatte børn og unge. Det kan i mange tilfælde være godt for et barn eller en ung at blive i det lokalområde, hvor møster bor, hvor de har gået til fodbold altid, og hvor venner og skole er. Men i andre tilfælde giver det netop ikke mening. Der er tilfælde, hvor en del af løsningen netop er, at barnet får en time out i forhold til dårlige vaner, dårlige venner og dårlige omgivelser. I det konkrete tilfælde med en pigebande omkring institutionen MultifunC på Amager er der desuden et stort hensyn at tage til ofrene.

Jeg har foreslået, at vi får undersøgt, om der er behov for særlige pladser, der er specialiseret til piger. Og har vi brug for flere af de delvist sikrede pladser. Vi bliver hele tiden mødt med, at det bare handler om, at de skal spærres inde, og at den kriminelle lavalder skal sættes ned. Men for mig at se er det bare et udtryk for magtesløshed, og at vi spiller fallit over for de her børn og unge. De har ret til og krav på hjælp til at få det liv, de drømmer om – ligesom alle andre børn og unge drømmer om et godt liv.

Og overordnet set har vi de muligheder, vi har brug for. Vi skal bare bringe dem i spil og bruge dem.

INDHOLD



FOTO: NILS LUND PEDERSEN

04 ÆLDRE AUTISTER

På botilbuddet Holmehøj er flere af de voksne med autisme på vej til at blive ældre, og det er en stor udfordring for personalet, bl.a. socialpædagogerne Regina Pedersen og Anne Mette Juel Tiettje. De er nu en del et stort udviklingsprojekt, der skal skaffe viden om, hvordan man sikrer mennesker med autisme en god alderdom. Projektet involverer fem botilbud over hele landet og skal med afsæt i praksisforskning over tre et halvt år råde bod på, at der både nationalt og internationalt mangler viden om ældre og gamle mennesker med autisme

04 Et godt liv – også som gammel**08 Udviklingsprojekt forsker i aldring****10 BESKÆFTIGELSE**

Hvordan bliver fremtidens beskæftigelse for mennesker med komplekse funktionsnedsættelser? Sådan lød spørgsmålet på det Fremtidsværksted som Bøgeskovgård Aktivitetscenter, sammen med den lokale Kreds Østjylland og Socialpædagogerne havde inviteret til sidst i august. Og svarene var mange – og ofte kredse de om omvendt inklusion: Det er opfattelsen i samfundet og forholdene på arbejdspladserne, der skal bearbejdes. Udviklingshæmmede har brug for rammer med nærvær og kontakt, hvor der er plads til, at de kan være dem, de er, sagde Bøgeskovgårds leder Jan Christensen

10 Uden fællesskab og venskab går det galt**14 Kraftcentre båret af udviklingshæmmede****15 Vi skal vise, hvad vi laver, og invitere frivillighed ind**

ILLUSTRATION: OTTE SKOV

16 OK 2015

Meningerne var mange, selvom deltagertallet ikke var så højt, da Kreds Nordjylland holdt debatmøde om OK 2015. Lønnen skal op, det var der enighed om, men det var delte meninger om fx 37/3-reglen og muligheden for at konvertere frihed til løn, om hvordan der bedst arbejdes for ligeløn og om den kompetencefond, der blev aftalt ved sidste OK-forhandling: Det er for svært at få støtte fra den, og vi betaler endda selv, så nedlæg den, mente nogle, mens andre vil fastholde fonden

16 Reallønnen skal op**18 RANDERS KOMMUNE**
Ansattes arbejdstider flyttes**19 SANKTIONER**
Ny debat om ungdomskriminalitet**19 ADHD-BEHANDLING**
Det kan blive dyrt at vente**20 BØGER****22 LÆSERBREVE**

ÆLDRE AUTISTER

Indtil nu har de har haft et rimeligt godt liv. Vi har passet godt på dem, og det vil vi rigtig gerne blive ved med at gøre også fremadrettet. Men når det handler om ældre med autisme, famler vi lidt i blinde. Vi kommer til kort på grund af manglende viden

Regina Pedersen, socialpædagog

Et godt liv – også som gammel

På botilbuddet Holmehøj er flere af de voksne med autisme på vej til at blive ældre, og det har sat grå hår i hovedet på socialpædagerne Regina Pedersen og Anne Mette Juel Tiettje. De bidrager nu til et stort udviklingsprojekt, der skal skaffe viden om, hvordan man sikrer mennesker med autisme en god alderdom

Af Trine Kit Jensen, redaktionen@sl.dk

Foto: Nils Lund Pedersen

Med alderen sker der mange forandringer – også for mennesker med autisme. Det kan 46-årige Ole Sørensen tale med om. Han bor i egen lejlighed ude i byen, men får socialpædagogisk støtte fra botilbuddet Holmehøj og arbejder på beskæftigelsestilbuddet Centrumværkstedet. Ole oplever, at familien skrumper ind, fortæller han, mens en kop eftermiddagskaffe ryger indenbords.

– Jeg har lige mistet min far i sidste måned, og mine bedsteforældre er også døde. Det er det, der sker, når man bliver ældre. Så falder ens familie og forældre væk. Det synes jeg er rigtig ærgerligt, for jeg har fået meget støtte hjemmefra i årenes løb. Det bliver der nok ikke så meget af mere. Men jeg er glad for Holmehøj, så der er et sted at gå hen eller ringe til, hvis noget er svært, siger han.

61-årige Jørgen Winther Nielsen er mindre selvhjulpne end Ole og har fast adresse på Holmehøj. Han tager imod i sin lejlighed, hvor en meget stor tøjgiraf er det første, der springer i øjnene. Den står på gulvet og strækker hals mod loftet.

Jørgen tripper lidt rundt, men vælger så at sætte sig i sin lænestol. Han er netop kommet hjem fra Centrumværkstedet, der ligger få hun-

drede meter fra Holmehøj. Her arbejder han med mange forskellige ting, fortæller han.

– Laver tasker med strikkelse, arbejder i træværksted, fjerner ukrudt i haven, remser han op.

Jørgen kan godt lide alt det, han laver på værkstedet. Men når han fylder 62 år, vil han gerne på pension om torsdagen. Det skal han snart holde møde om med sin kontaktpædagog og afdelingslederen.

– Det ønsker jeg. Jeg vil arbejde lidt mindre. Jeg bliver lidt træt, siger han.

Holmehøj ligger i Ringe på Fyn og er en del af AutismeCenter Region Syddanmark, der også har afdelinger for børn og unge. I gruppen af voksne, der bor på eller får støtte fra stedet, er yderligere en mand og en kvinde pænt oppe i årene. De fire tilhører den første generation af mennesker med en autismediagnose, der er på vej mod alderdommen. Det er en udfordring for personalet, for lige nu ved ingen, hvordan man bedst hjælper dem, når de bliver gamle.

– Indtil nu har de har haft et rimeligt godt liv. Vi har passet godt på dem, og det vil vi rigtig gerne blive ved med at gøre også fremadrettet. Men når det handler om ældre med autisme, famler vi lidt i blinde. Vi kommer til kort på grund af manglende viden, siger socialpædagog Regina Pedersen.

Livet kan vælte

Derfor deltager hun sammen med kollegaen Anne Mette Juel Tiettje og en tredje pædagog, Susanne Olsen, i det store udviklingsprojekt, der over tre et halvt år skal gøre medarbejdere på fem af landets autismetilbud klogere på et uudforsket felt.

De fire i ældregruppen på Holmehøj befinder sig forskellige steder på autismeskalaen. Men de er svære at sætte i bås. For selv om funktionsniveauet måske er lavt, kan lang livserfaring et stykke hen ad vejen kompensere, fortæller Anne Mette Juel Tiettje.

Fælles for alle med tilknytning til Holmehøj er imidlertid, at de har behov for et tilbud med døgn-

STØTTE 'Når det handler om ældre med autisme, famler vi lidt i blinde', siger Regina Pedersen (tv), der sammen med Anne Mette Juel Tietje vil have viden at støtte sig til og bl.a. skal opklare, hvad der rent praktisk og økonomisk skal ske, når beboerne på Holmehøj bliver 65: Bliver de så 'almindelige' pensionister?



Jeg har selv haft rigtig meget gavn af at læse om emner, andre har udforsket, og det er rigtig spændende at være en del af et projekt, hvor vi selv skal prøve at finde 'de vises sten'

Anne Mette Juel Tiettje, socialpædagog

dækning, lige som de – i mere eller mindre udtalt grad – har brug for støtte til at sætte struktur på hverdagen.

– Det generelle billede er, at de er så godt fungerende, at de kan hjælpe sig selv i mange henseender, så længe vi lægger rammerne. Men uden den pædagogiske støtte går det ikke. Hvis noget glipper, fordi vi ikke har fået det forberedt eller planlagt godt nok, går de i stå, græder eller bliver udadreagerende, siger Anne Mette Juel Tiettje.

Den pædagogiske støtte består bl.a. af pikto-grammer eller procesbeskrivelser på skrift i skemaform, der trin for trin guider dem gennem daglige gøremål som fx grundig tandbørstning, madlavning eller rengøring. På samme måde kræver en tur ud af huset minutøs planlægning af pædagogerne, så alle på forhånd ved, hvad der skal ske. Typisk for dem er nemlig også, at de har det svært med selv små forandringer. Er det fx aftalt, at en indkøbstur skal gå til Aldi, nytter det ikke at sadle om undervejs, fordi der er gode tilbud i Kvickly. Planen skal følges.

De noget større livsforandringer, der følger i takt med alderen, vil socialpædagogerne derfor gerne hjælpe Ole, Jørgen og de andre med at håndtere, så de også kan få en god og tryk alderdom. Men hvad alderdommen angår, har det indtil nu være svært at sætte rammer og lave planer.

– Så længe vi ikke ved mere om autisme og aldring, har vi ikke noget at arbejde ud fra. Det vil for os som medarbejdere selvfølgelig betyde, at det bliver hårdere at gå på arbejde. Men jeg tænker mest på borgerne. Deres liv kan vælte rigtig meget, hvis vi ikke får indsamlet og brugt den viden, der skal til for at bygge en ældrestruktur op omkring dem og deres dagligdag, siger Regina Pedersen.

Fokus på Jørgen

Samme formiddag har alle projektmedarbejderne fra de fem autismitilbud været samlet til seminar nummer to i den lange stribe på godt 20, der er en del af udviklingsprojektet. Da Socialpædagogen er på besøg i juni har projektet kun været i gang et par måneder.

CFK – Center for Folkesundhed og Kvalitetsudvikling – i Region Midtjylland sørger for at klæde medarbejderne på i forhold til metode og holde dem til ilden undervejs, hvor de både skal beskrive de aldersrelaterede problemstillinger, der ser hos borgerne, og pege på løsninger.

I den første del af projektet med overskriften 'Ændrede hverdage' har socialpædagogerne på Holmehøj i øjeblikket fokus på Jørgen og den kvindelige beboer i ældregruppen, der måske

også er ved at være pensionsmoden. Mere konkret bliver de to i en periode fulgt lidt tættere end normalt af hele personalet, både når de arbejder på værkstedet, og når de har fri. Målet er i første omgang at kortlægge, hvad der giver dem livskvalitet.

– Der er mange ting, Jørgen ikke selv kan fortælle. I en periode på to måneder vil vi derfor observere og registrere, hvad han snakker om, interesserer sig for og begejstres over, forklarer Anne Mette Juel Tiettje.

Når kortlægningen er afsluttet, håber de bl.a. at have svar på, om det overhovedet er en god idé, at Jørgen trapper ned på værkstedet. Derudover vil de gerne finde ud af, om nogle af de sysler, der har værdi for ham på værkstedet, kan overføres til den pensionisttilværelse, der før eller siden kommer.

– Måske har han fx brug for at få havearbejdet som fritidsaktivitet, når han går på pension. Men det kan også godt være, at han slet ikke har behov for at sætte noget i stedet, og så kan vi spare os den bekymring, siger Regina Pedersen.

Om Jørgen og andre med autisme bliver almindelige folkepensionister, når de fylder 65 år er der i øjeblikket uklarer om.

– Så i forbindelse med projektet skal vi også ud at forhøre os om, hvad der gælder for andre grupper af handicappede, fortæller Anne Mette Juel Tiettje.

I sin lænestol ved siden af giraffen er Jørgen ikke optaget af regler. Og umiddelbart er han ret sikker på, hvad tiden skal bruges til, hvis ønsket om torsdagspension går igennem.

– Hygge på værelset, lyder det prompte.

Helbred og relationer

Efter temaet 'Ændrede hverdage' vil udviklingsprojektet sætte spot på ændret helbred og til slut på ændrede relationer. Og der er nok at tage fat på.

Selv om Ole ret beset kun er midaldrende, er han fx med i målgruppen for projektet, fordi der i de andre tilbud er set tegn på, at aldringen hos mennesker med autisme i nogle tilfælde kan sætte ind tidligere end hos andre. Foreløbig bærer Ole dog sin alder flot.

Til gengæld er han ramt af at have mistet sin far. Og Ole er ikke den eneste, der oplever, at forældrene enten dør eller bliver så gamle, at de ikke længere har overskud til at stille op for deres voksne børn i samme omfang som tidligere.

– Mange er meget knyttede til og afhængige af deres forældre. Men når forældrene når op i en høj alder, bliver besøgene ofte kortere, og der bliver færre af dem. Derfor er vi bl.a. begyndt

at overveje, om vi i højere grad skal involvere søskende, der ikke allerede er meget inde over, og spørge dem, om de kunne have lyst til at overtage noget af det, forældrene typisk har klaret. Fx nogle af traditionerne omkring jul og andre højtider, fortæller Anne Mette Juel Tiettje.

De to socialpædagoger er begge begejstrede for at have fået chancen for at deltage i et udviklingsprojekt, hvor de sammen med fagfæller fra andre tilbud kan være med til at generere den viden, der i dag mangler om autisme og aldring.

– Her på stedet bliver vi bedre rustede til at hjælpe vores ældre beboere, og samtidig kan vi dele ud af vores viden til andre. Jeg har selv haft rigtig meget gavn af at læse om emner, andre har udforsket, og det er rigtig spændende at være en del af et projekt, hvor vi selv skal prøve at finde 'de vises sten', siger Anne Mette Juel Tiettje.

Regina Pedersen vil slet og ret gerne være med til at gøre den berømte forskel.

– Måske er det lige nu små ringe i vandet, men om ti år kan de have bredt sig, siger Regina Pedersen, der blev ansat på Holmehøj for otte måneder siden og sætter stor pris på at være en del af AutismeCenter Region Syddanmark.

Hun deltager derfor også, fordi hun gerne vil give noget tilbage til en god arbejdsplads og styrke centeret med faglige kompetencer på endnu flere fronter.

– Vi er i forvejen et højt specialiseret sted, men med det her projekt kan vi få endnu mere specifik viden på autismeområdet, som vi kan gå ud og sælge os på. Vi vil kunne favne både de unge og de ældre, siger hun.

Nye discipliner

De to socialpædagoger er i deres arbejde vant til at registrere og dokumentere. Men 'praksisforskning' har ingen af dem bedrevet før. Udsigten til at skulle være pionerer på uopdyrket land gav derfor en lille smule uro i maven før projektstarten.

Samtidig har de skullet vænne sig til, at konsulenterne fra CFK, der også bistår mellem seminarerne, ikke taler samme sprog som socialpædagoger. Både den ene og den anden vej har der været brug for at 'oversætte' faglige termer, så parterne kunne forstå hinanden bedre.

– Vi er blevet kastet ud i noget, som ikke er gjort før, så vi har ikke haft noget at læne os op ad. På det første seminar virkede det kæmpestort og uoverskueligt, og på nogle punkter meget akademisk. Så der var da et kort øjeblik, hvor jeg tænkte på, hvad det dog var, jeg havde sagt ja til, siger Regina Pedersen.



De ting, socialpædagogerne finder frem til i forbindelse med ældreprojektet, skal de selv være med til at formidle, bl.a. i form af artikler til tre delrapporter, der udgives undervejs. Også den disciplin er ny, men ikke voldsomt skræmmende.

– Jeg blev da en lille smule nervøs, da jeg på det første seminar fik at vide, at vi også skulle skrive artikler. Men jeg har altid været god til dansk, så det skal nu nok gå, griner Anne Mette Juel Tiettje.

På nogle af de andre tilbud deltager forskellige medarbejdere på skift i udviklingsprojektet i 14 måneder, mens de to medarbejdere på Holmehøj tager hele 'turen'. ■

► **FRI** Jørgen Winther Nielsen er 61 og arbejder med flere forskellige ting på Centralværkstedet nogle hundrede meter fra Holmehøj. Når han fylder 62, vil han gerne holde fri og være på pension om torsdagen. Så vil han bare hygge på værelset, siger han.



ÆLDRE AUTISTER

Vi spurgte og søgte overalt. Men hverken i Danmark eller internationalt har man set på, hvad der sker med gruppen af mennesker med autisme, når de bliver ældre, og om man kan gøre noget særligt for dem. Derfor tænkte vi, at vi selv måtte gå i gang

Per Bøgh, formand for projektstyregruppen

Udviklingsprojekt forsker i aldring

Autismediagnosen er stadig forholdsvis ny, og der mangler viden om, hvordan mennesker med autisme ældes, og hvordan man kan sikre dem et godt liv, selv om de er kommet op i årene. Det skal et stort anlagt udviklingsprojekt nu råde bod på

Af Trine Kit Jensen, redaktionen@sl.dk
Foto: Nils Lund Pedersen

Hvordan hjælper man bedst muligt mennesker med autisme til at mestre de forandringer, der opstår i forbindelse med aldring? Det spørgsmål er fem af landets bo- og dagtilbud for voksne med autisme gået sammen om at undersøge i et stort, praksisnært udviklingsprojekt. Startskuddet gik i april måned og projektet løber over tre et halvt år.

– Et af kernesymptomerne ved autisme er, at en person med autisme har vanskeligt ved at håndtere forandringer. Derfor kan det være særligt vanskeligt at blive ældre, når man har autisme, fordi ændringer i livsvilkår, netværk samt fysiske og mentale færdigheder er ekstra svære at forstå, acceptere og mestre, siger Per Bøgh, der er formand for projektets styregruppe.

Per Bøgh er tidligere forstander på Hinnerup Kollegiet, der i dag er en del af Specialområde Autisme i Region Midtjylland. Hinnerup Kollegiets historie skriver sig tilbage til 1982, hvor det blev grundlagt af en stærk forældregruppe. I det daværende Århus Amt var botilbuddet det første af sin art til mennesker, der havde fået den dengang helt nye diagnose infantil autisme.

De er nu på vej til at blive gamle, og allerede for seks-syv år siden begyndte personale og pårørende at tale om, at der manglede viden om ældre med autisme. Det skabte bekymring.

– Vi spurgte og søgte overalt. Men hverken i Danmark eller internationalt har man set på, hvad der sker med gruppen af mennesker med autisme, når de bliver ældre, og om man kan gøre noget særligt for dem. Derfor tænkte vi, at vi selv måtte gå i gang, fortæller Per Bøgh.

Hinnerup Kollegiet kontaktede de fire andre autismetilbud, der nu er involveret i projektet: Autismecenter Region Syddanmark, Spurvetoften i Vejle Kommune og de selvejende institutioner SOVI og Højtoft, der begge ligger i hovedstadsområdet og drives af Sofiefonden. Alle har beboere over 45 år og har derfor udfordringerne i forhold til gruppen af ældre med autisme tæt inde på livet.

– I stedet for at konkurrere indbyrdes kunne vi lige så godt hjælpe hinanden, for det er mest givtigt at blive kloge sammen. Vi valgte nogle tilbud, som vi kendte i forvejen, og som vi vidste havde en god faglig kvalitet i deres arbejde. Samtidig var det vigtigt, at de havde modet og ressourcerne til at gå i gang med et projekt, der kræver meget arbejde og megen energi ved siden af det øvrige arbejde i dagligdagen, siger Per Bøgh.

De fem tilbud har allieret sig med CFK – Center for Folkesundhed og Kvalitetsudvikling, som er Region Midtjyllands center for forskning og udvikling på social- og sundhedsområdet, og projektet bliver støttet af Velux Fondene med 4,8 mio. kr.

Tre temaer

De indledende manøvrer, der skulle til for at få udviklingsprojektet op at stå og opnå fondsmidler, har været omfattende.

– Der er jo ingen fonde, der giver os fem mio. kr., bare fordi vi er flinke. De skal tro på, at det, vi kommer med, kan gøre en forskel, siger Per Bøgh, som gik på pension i 2010, men altså nu følger projektet til dørs som formand for styregruppen.

Ældreprojektet består af tre delprojekter af 14 måneders varighed, der har fået hvert sit tema: Ændrede hverdage, ændret helbred og ændrede relationer.

Temaerne er bl.a. fastlagt ud fra en række cases, baseret på konkrete personer i de fem tilbud i alderen 45 til 70 år.

I hvert af de tre delprojekter lægges ud med en beskrivende del, der skal kaste lys over de forandringer, der er særlige for mennesker med autisme, når de kommer op i årene. For dem kan det fx være en større udfordring end for andre at holde op med at arbejde, fordi de har sværere ved selv at sætte struktur på hverdagen. De har også sværere ved at skabe og opretholde et socialt netværk, og når forældrene falder bort, mister de ofte en central, tryksgivende relation, som det kan være svært at finde erstatning for.

Et godt på trods

– Noget tyder også på, at mennesker med autisme lige som nogle udviklingshæmmede ældes hurtigere end os andre. Men det er kun en formodning, vi har. Vi ved det ikke, ligesom vi heller ikke ved, hvad det betyder, at mange af dem i løbet af deres liv har fået en hel del psykofarmaka, siger Per Bøgh.

I kølvandet på den beskrivende del handler det om at udvikle metoder til, hvordan man hjælper de ældre med autisme til den bedst mulige livskvalitet – på trods af svækkede fysiske og mentale færdigheder og de ændrede livsvilkår.

Fx skal der udvikles metoder til at styrke deres fysiske formåen og udfoldelsesmuligheder. Der skal udvikles metoder, som kan styrke dem mentalt og give dem større selvforståelse – og der skal udvikles metoder, som kan styrke netværk, relationsdannelse og sociale kompetencer. Undervejs undersøges også de muligheder, der ligger i velfærdsteknologi.

– Overordnet set har projektet to formål. Det ene er at sikre mennesker med autisme et godt liv også i alderdommen. Det andet er at få uddannet nogle medarbejdere, som får fokus på den pædagogik og metode, der skal til for at give de ældre med autisme et godt tilbud, siger Per Bøgh.

Skal holde vand

Hvert tilbud udpeger i de enkelte projektperioder to medarbejdere, som én dag om ugen bliver frikøbt, så de kan arbejde intenst med en problemstilling inden for det aktuelle tema. Medarbejderne kan være de samme i alle tre perioder, men der kan også komme nye til undervejs, så flere er med til at indsamle viden.

Projektet er organiseret efter en model for videnskabsnære netværk, som CFK har udviklet. Centerets rolle er at holde processen i gang og vejlede medarbejderne i, hvordan de kan udforske og finde løsninger på beboernes aldersrelaterede udfordringer. Det sker både via en lang stribe netværksseminarer og gennem konsulentbistand til de enkelte tilbud.

Nogle af de i alt 21 seminarer er såkaldte kender-seminarer. Her vil repræsentanter fra fx



pårørendeforeninger, interesseorganisationer og videnscentre på ældre- eller autismeområdet komme med indspark og give kritisk, konstruktiv feedback på medarbejdernes fund og konklusioner. I den første projektperiode er lederen af Videnscenter for Autisme fx inde over. Kenderseminarerne afholdes for at sikre, at projekteresultaterne i sidste ende holder vand.

Ned på skrift

– Selv om det er et udviklingsprojekt og ikke et forskningsprojekt, skal det have så meget tyngde, at det får betydning både nationalt og internationalt. Vi har fået rigtig mange penge, og det forpligter. Inden vi går ud med, hvad vi finder frem til, vil vi derfor gerne diskutere det med nogle, der i kraft af en særlig viden eller en interesse for feltet, kan være med til at validere resultaterne, siger Per Bøgh.

Ved afslutningen af hver projektperiode vil der blive udgivet en rapport, hvor de enkelte tilbud selv beskriver deres resultater inden for de tre temaer.

– Socialpædagogik er ofte en talt sag. Der er ikke den store tradition for, at man inden for socialpædagogikken skriver en hel masse ned, og hvis det sker, er det ofte andre faggrupper, der gør det. Her har vi gerne villet lave et projekt, hvor pædagogerne selv får mulighed for at formulere sig, ikke bare mundtligt, men også skriftligt, siger Per Bøgh.

En repræsentant fra Socialstyrelsen sidder med i projektets styregruppe og Landsforeningen for Autisme følger det tæt. Ved projektets afslutning udgives en samlet rapport, og på en konference vil den ny viden om ældre og autisme blive formidlet videre til aktører, interessenter og fagfolk på området. Mange af de involverede tilbud er i forvejen storleverandører i VISO-regi og vil også kunne formidle ad denne kanal. ■

UDVIKLING 46-årige Ole Sørensen, der bor på Holmehøj, er en af dem, der skal have glæde af udviklingsprojektet om aldring og autisme. Det skal sikre de ældre et godt liv, og det skal betyde uddannelse af medarbejdere med fokus på netop de ældre autister, fortælle formanden for projektstyregruppen, Per Bøgh.



BESKÆFTIGELSE

Uden fællesskab og venskab går det galt

Hvordan bliver fremtidens beskæftigelse for mennesker med komplekse funktionsnedsættelser? Det var spørgsmålet på Fremtidsværkstedet på Bøgeskovgård. Socialpædagoger skal som faglige eksperter være formidlere af målsætninger og visioner til politikerne, lød et af mange svar – der ofte kredsede om omvendt inklusion

Af Hanne Sørensen Smith, redaktionen@sl.dk
Foto: Kissen Møller Hansen

Vores værksted talte vi om inklusion som et halleluja-ord, der dækker alt. Og nogle spurgte sådan her: Er det utopi at lade udviklingshæmmede have lov til at være udviklingshæmmede? Selv synes jeg, at borgerne har meget at byde ind med. Det er fællesskabet, som de mangler ude på arbejdspladserne. Det er der, det går galt.

Sådan sagde Aage Rais-Nordentoft, S-medlem af Aarhus Byråd, undervejs i Fremtidsværkstedet

på Bøgeskovgård Aktivitetscenter i Viby J. Her var 70 mennesker – inviteret af Kreds Østjylland, Socialpædagogerne og Bøgeskovgård selv – samlet en solrig tirsdag sidst i august for at diskutere fremtidens beskæftigelse for mennesker med komplekse funktionsnedsættelser.

Og daglig leder af Bøgeskovgård Aktivitetscenter, Jan Christensen, slog også fast, at det handler om rammer, der kan rumme borgerne:

– Udviklingshæmmede er følsomme mennesker, der har svært ved at håndtere deres følelser. De har brug for rammer med nærvær og kontakt, hvor der er plads til, at de kan være dem, de er. Rammer, hvori de får den nødvendige støtte fra os medarbejdere til følelsesmæssigt at have det godt. Det er rart, når det lykkes. Når man skaber en arbejdsplads, hvor dette sker, så skabes der god trivsel, sagde Jan Christensen.

Venskab og arbejdsliv

Socialpædagogernes formand Benny Andersen var enig:

– Vi er alle mennesker med drømme, behov, ønsker. Og nogle har brug for os socialpædagoger til at hjælpe med realiseringen. De bliver let overset som borgere, men har brug for fællesskab, kærlighed og venskab, sagde han.

Og en af indlejerne, senior designantropolog Katja Øder Schlesinger fra Antropologerne, mente efter at have haft tid til at observere livet og hverdagen på Bøgeskovgård, at stedet har masser, andre kan lære noget af:

– Hvad nu hvis det var en tydelig del af arbejdslivet at være en god ven? At være til stede og sprede god stemning. Hvad nu hvis I eksportererede det fra jeres aktivitetscentre? I kan lade omverdenen tanke op hos jer og hente energi og glæde, så der ses med nye briller og findes på nyt, sagde hun.

– Meningsfyldt arbejde er meget forskelligt for de enkelte borgere. Det kan rumme alt fra bare at være til stede og lytte til musik til at udføre arbejde



Diskuter på facebook

Hvad skal de udviklingshæmmede lave?

På Fremtidsværkstedet diskuterede deltagerne fremtidens beskæftigelsesmuligheder for mennesker med funktionsnedsættelser. Hvordan tror du, at udviklingen bliver? Hvad håber du? Hvad frygter du?

Deltag i debatten på facebook / se hvordan på www.sl.dk/facebook





i et praktisk fællesskab. Og jeg ser, at grundlaget for trivsel er den helt enorme imødekommenhed og den lattermilde venlighed. Der uddeles mange krammere på det her sted. I kalder borgerne medarbejdere. Spørgsmålet er så, om der er plads til ulige relationer ude på arbejdsmarkedet, sagde Katja Øder Schlesinger.

Plads til mig?

Det kunne fire borgere svare både ja og nej til. Morten Skriver fortalte, at han havde prøvet forskelligt arbejde og bl.a. været 15 år i kantinen på et lokalcenter med en god kontaktperson. En opgave ad gangen, så gik det godt. Men da flere centre skulle betjenes med forskelligt arbejde, og han skulle være med tre steder, kunne han ikke klare mere. Morten Skriver arbejder nu på Bøgeskovgård i kantinen og i udeområdet, har det rigtig godt og føler sig ikke forvirret mere:

– Hvis jeg skal ud, så bliver det under protest, sagde han.

Lars Jensen berettede om to-tre timer om dagen i et pizzeria, og det var egentlig okay, men så alligevel:

– Der er ikke det samme sociale fællesskab ude på rigtige arbejdspladser. Her har jeg noget at stå op til om morgenen, som jeg er glad for. Jeg kan klare at arbejde i køkkenet og i naturgruppen. Det er et godt hold.

Line Rasmussen fortalte om flere praktikker i Bilka og Bauhaus. Det var ikke så socialt, og hun følte sig udenfor og blev stresset og nervøs, fordi der var alt for mange forskellige opgaver. Nu arbejder hun på Kompetencecenter Nord i Aarhus, laver gymnastik og har en dag om ugen i butikken, hvor hun gør hylder rene, lægger varer på plads og skriver prissedler:

– Jeg skal have faste opgaver, som jeg kan overskue, men de må godt variere lidt. Det giver

en god og tryk arbejdsplads, at vi kan snakke, hygge, pjatte og drille hinanden kærligt. Jeg ville blive eddikesur, hvis Nord skulle lukke. Jeg vil hellere sidde hjemme og trille tommelfingre end ud i beskæftigelse igen, sagde Line Rasmussen.

Jeanette Peugeot strikker ponchoer til butikken på Kompetencecenter Nord. Og så går hun til it, dansk, engelsk og regning deroppe:

– Jeg er glad for at lære noget, og jeg vil allerhelst blive, hvor jeg er, for her er jeg tryk og glad og har venner og arbejde. Jeg har venner, som har det fint med at være ude i skånejob. Det dur bare ikke for mig. Jeg har prøvet at arbejde i børnehave og på plejecenter, og jeg har været smørrebrødsjomfru og gjort rent. Men jeg kunne ikke magte det, fortalte Jeanette Peugeot.

Skal vi flytte sammen?

Med Katja Øder Schlesingers udefra-blik på Bøgeskovgård og de fire fortællinger i baghovedet kastede deltagerne sig ud i workshops, der alle rummede en kritik-, en utopi- og en virkeliggørelsesfase.

Gruppen, der diskuterede 'Fremtidens socialpædagogik', nåede frem til, at der er et gab mellem samfundets ønsker på den ene side og realiteterne på den anden. Så socialpædagoger skal som faglige eksperter være formidlere af målsætninger og visioner til politikerne. Både medarbejdere og borgere skal inddrages i tide og være høringsberettigede ved nye tiltag.

Med omvendt og bæredygtig inklusion bliver det spændende at oprette socioøkonomiske virksomheder i en kobling mellem det offentlige og det private arbejdsmarked.

Tænk ud af industrikvartererne, lød det – fx ved at etablere køkken osv., hvor borgere og socialpædagoger kan bidrage, i de nye uddannelsesinstitutioner på det gamle godsbane-areal i Aarhus. Der



kan livsglæden og fællesskabet så at sige være en del af købet.

Socialpædagoger går fra at være omsorgsydere til at blive forventningsstillere, der stadig yder støtte, men også er jobkonsulenter, som klæder på og giver slip. De skal blive bedre til at inkorporere krav og forventninger til læring i handleplanerne, fordi undervisning er både et samfundskrav og en forventning fra de unge borgere, der er mere individualistiske end de ældre. Socialpædagoger kan løfte egne job ved at inddrage de frivillige, hed det fra gruppen.

Bank selv på – uden styring

I gruppen om 'Frivillighed' var drømmescenariet, at de frivillige selv kommer og banker på døren. Men først skal socialpædagogerne nok lige igennem et holdningskifte og føle medejerskab. Det handler om at skabe nye traditioner og handlinger, så frivillighed defineres ude på den enkelte arbejdsplads i stedet for overordnet kommunalt.

Frivillighed skal beskrives og lægges ud på nettet, så det er med til at profilere arbejdspladsen. Oplysning kan gøre det af med uvisheden både hos os selv og ude omkring.

Frivillighed kan også handle om samarbejde mellem borgere, der udfører vennetjenester for hinanden, lød det fra gruppen.

Løsninger strikkes sammen ud fra budget og strukturer, ikke ud fra borgeren selv, lød det i kritikfasen hos gruppen 'Inklusion'. Selv socialpædagoger bliver standset i deres tænkning, fordi de oven i deres hoveder tænker i økonomi nu om dage. Og når en borger skal ud på en arbejdsplads, så siger virksomheden ret tit: Ingen bøvl, ingen dokumentation, intet Jobcenter, bare et direkte nummer til en medarbejder, der tager sin telefon, tak.

Så drop styringsparadigmet og giv mandat og mere kompetence til socialrådgiverne, mente

gruppen. Og de skal have nøjagtig besked fra socialpædagoger om den enkeltes personlighed og meget, meget detaljerede beskrivelser af kompetencer. Kig på den enkelte, og lad ressourcerne følge borgeren suverænt, så de også kommer med ud på en eventuel arbejdsplads. Borgerne skal kunne være ude på en arbejdsplads i kombination med tid på aktivitetscenter. Og produktionsværkstederne skal invitere kunderne ind, lød det fra Inklusions-gruppen.

Fodbad og ildsjæle

De gamle etagebygninger begrænser udfoldelsen. Lokalplaner begrænser placeringer. Utopien hos gruppen 'Fysiske rammer' var, at alt kan laves udenfor. Alt fra fodbad til maleri, hvis der ellers er bevillinger til hjælpemidler i udeområder vel at mærke. Lad fysioterapi indgå i aktiviteter som svømning og ridning.

Dan mindre grupper, og tænk på de tungeste borgere med mange små aktivitetscentre – 'mini-Sølunder', hvor de bedre fungerende og selvboende borgere så kan få tilbud om arbejde. Det vil spare mange penge til transport.

Betyder det her salaminedskæringer på socialpædagogisk indsats? Er det muligt, at borgerne kan få bedre livskvalitet med færre socialpædagogiske timer? I gruppen 'Velfærdsteknologi' var der enighed om, at der er en masse livskvalitet at hente for borgerne med vaskeroboter, vasketoi-letter, selvkørende støvsugere og hvad, der ellers findes. Men også skepsis i forhold til risikoen for salaminedskæringer.

Brugen af tablets er båret af ad hoc-ildsjæle, og forholdet til it for borgerne er lidt tilfældigt ude på institutionerne. Men ildsjælene skal dyrkes og have frirum, og så skal der satses på uddannelse, så flere socialpædagoger kan guide i brug og bedre udnyttelse af tablets, hed det fra gruppen. ■



BESKÆFTIGELSE

Kraftcentre båret af udviklingshæmmede

OMVENDT Jeg tror på den omvendte inklusion, som vi ser den her på Bøgeskovgård, hvor borgerne kommer frem i lyset og kan gøre verden begejstret. Det er den mellemvare mellem beskyttede værksteder og 'rigtigt' arbejde, som jeg savner, siger socialpædagog Mette Lyngdorf (tv).

Mette Lyngdorf, er socialpædagog på **Kompetencecenter Nord i Aarhus** – her er hendes bud på, hvad der kan skabe egnede arbejdspladser til udviklingshæmmede

Af Hanne Sørensen Smith, redaktionen@sl.dk
Foto: Kissen Møller Hansen

– Lad os åbne byrummene i stedet for at gemme de udviklingshæmmede borgere lidt væk ude i industrikvartererne over hele landet. Giv os fx Hovedbiblioteket i Aarhus, der snart bliver forladt

til fordel for det nye nede på havnen. Lad os bygge et kraftcenter med udviklingshæmmede borgere som bærende kræfter. Vi kan lave vuggestue, børnehave og være noget for de bajerdrukkende mennesker udenfor.

– Jeg tror på den omvendte inklusion, som vi ser den her på Bøgeskovgård, hvor borgerne kommer frem i lyset og kan gøre verden begejstret. Det er den mellemvare mellem beskyttede værksteder og 'rigtigt' arbejde, som jeg savner. Og hvad er 'rigtigt' arbejde? Diskussion om det springer vi over – også som personalegrupper. Det er fint nok, at fx udviklingshæmmede skal ud og arbejde alt det, de kan. Men kender samfundet dem, og er det parat?

– Vi har langsomt vænnet os af med den store omsorg for hinanden i familierne, og professionelle har taget over. Det er ved at ændre sig lidt nu, og der er nye toner om undervisning og arbejde. Men hvorfor sker det? Er det af medmenneskelige og kærlige grunde eller af økonomiske grunde?

Naturligt og kærligt

– Da jeg var barn, var vores mælkeemand udviklingshæmmet. Det ved jeg da nu. Og sådan var det. Udviklingshæmmede borgere arbejdede efter evne og interesse. Verden var langsommere dengang. I dag bliver kravet så mere systematisk, fordi der er så meget økonomi ind over. Og der er fart på. Det kan kun lykkes, når virksomhederne har plads, tid og kærlig omsorg nok.

– For vores borgere skal være en del af samfundet på en naturlig og kærlig måde. Det lykkes rigtig tit på de beskyttede værksteder, og det fungerer, fordi vi også er der. Og husk lige på, at der er undervisning og 'opdragelse' i alt, hvad vi laver. Skal 'rigtigt' arbejde for disse mennesker lykkes ude omkring, så skal der være folk til at tage sig af omsorgen.

– Jo, jeg havde en fantastisk dag med de fremtidsværksteder. Det var rart at få sagt mine meninger højt, og det forpligter mig til at gøre noget ved det. Jeg vil skrive et brev til Thomas Medom, der er rådmand for Sociale Forhold og Beskæftigelse i Aarhus Kommune. Og min kollega Karen, der var med sammen med Line, en af vores borgere, vil skrive til Jan Christensen, som er daglig leder på Bøgeskovgård, og til Socialpædagerne om deres oplevelser. ■



BESKÆFTIGELSE

Vi skal vise, hvad vi laver, og invitere frivillighed ind

Sara Ellesøe Hansen er STU-koordinator på Syddjurs Bo- og Aktivitetstilbud – her er hendes tanker om flere og bedre beskæftigelsesmuligheder for udviklingshæmmede

Af Hanne Sørensen Smith, redaktionen@sl.dk
Foto: Kissen Møller Hansen

– Skal, skal, skal, bliver der sagt. Jeg siger: Vælger man at sende borgere ud på arbejdsmarkedet, så skal mulighederne godt nok undersøges grundigt med en ordentlig beskrivelse fra os. Det er meget individuelt. Nogle har ressourcer til at være derude alene. Nogle har måske, men samtidig brug for fast tilknytning til vores steder som en base af tryghed.

– Det fremstod så tydeligt i de fire interview med borgere med komplekse kognitive funktionsnedsættelser om deres drømmebeskæftigelse. De havde alle været ude på arbejdsmarkedet, en af dem i mange år. Men nu gav de klart udtryk for, at de havde brug for at være et sted med forudsigelighed og kærlig støtte.

– Jeg tror, vi skal nedbryde samfundets uvidenhed med omvendt inklusion. Vi skal vise, hvem vi er, og hvad vi laver. Vi kan invitere frivilligheden ind på den måde. 18. september afholder vi igen vores INIScup (Ildræt Natur I Syddjurs). Her kommer pårørende, tidligere studerende og gamle medarbejdere og er frivillige. Ryomgård og omegns borgere bruger vores fodboldgolfbane. Jeg tror, det er vejen frem for vores udviklingshæmmede borgere at arbejde med omvendt inklusion.

– På STU laver vi ressourceblomster over, hvad eleverne er rigtig gode til. Vi har for eksempel en ung kvinde med mod på praktik, der fik succes. Det var klart, fordi vi havde arbejdet med hendes ressourcer og derved forøget hendes selvværd. Det er min vurdering, at hun magter at være ude en eller to formiddage om ugen og så tre dage hos os, hvor der er pædagogisk personale omkring hende.

Frivillighed – begge veje

– Jobcentrene skal lære at se på det enkelte individ i langt højere grad end nu. I Syddjurs Kom-



mune har vi fået en overordnet chef, som dækker beskæftigelses- og voksenhandicap-området. Det forventer vi os meget af, og jeg tror bestemt, at det vil gavne vores elever og borgere.

– Efter dagen på Bøgeskovgård med fremtidsværksteder gik jeg hjem og talte med en af afdelingslederne om, at vi skal tænke frivilligheden ind i vores organisation – og skabe nye traditioner på arbejdspladsen. Vi må ind og beskrive hvad og hvordan i forhold til den frivilliges rolle. Vi skal kalde det frivillighed i stedet for frivilligt arbejde for at skabe en holdningsændring. Ansatte skal ikke føle sig truet på deres arbejde.

– Det gik faktisk også op for mig på dagen, at en del udviklingshæmmede borgere er frivillige for andre borgere. Det er så fint og giver inspiration til, hvordan vi kan arbejde endnu bedre. I Syddjurs Bo- og Aktivitetstilbud er vi ved at udarbejde et nyt koncept for handleplaner, hvor udgangspunktet er et tydeligere anerkendende fokus. For den enkelte borger tydeliggør det også, hvordan vi arbejder konkret sammen for at nå nogle mål. ■

FRIVILLIGHED Vi må ind og beskrive hvad og hvordan i forhold til den frivilliges rolle. Vi skal kalde det frivillighed i stedet for frivilligt arbejde for at skabe en holdningsændring. Ansatte skal ikke føle sig truet på deres arbejde, siger STU-koordinator Sara Ellesøe Hansen.

OK 2015

Reallønnen skal op

De fleste var enige om, at en lønstigning er det vigtigste ved de kommende overenskomstforhandlinger i 2015. Men ellers pegede meldingerne i lidt forskellige retninger, da Kreds Nordjylland holdt debatmøde

Af Malene Skov Jensen, redaktionen@sl.dk
Illustration: Gitte Skov

Fremmødet var måske beskedent – men til gengæld var der masser af meninger, da 17 socialpædagoger i Kreds Nordjylland deltog i debatten om oplægget til overenskomstforhandlingerne 2015. De havde mange bud og mange meninger om, hvilke krav Socialpædagogerne skal stille, når forhandlingerne for alvor går løs.

Forbundets forhandlingschef Claus Wendelboe havde en strategi om, at han først skulle fremlægge de forskellige temaer i debatoplægget, hvorefter de fremmødte socialpædagoger kunne diskutere dem. Men sådan blev det ikke. De diskussionslystne socialpædagoger kunne ikke vente og brød ind undervejs i oplægget.

– Man plejer at sige, at forhandlingerne om løn og pension er noget af det væsentligste ved

overenskomstforhandlingerne. Men egentlig aftaler vi jo en generel lønstigning, som er den samme for alle. Til gengæld skal vi nok gøre os nogle overvejelser om, hvordan vi kan sikre, at kvindefagene bliver tilgodeset, nåede Claus Wendelboe lige at lægge ud.

Tag fat i ligeløn

– Der opstår en skævhed ved de lokale lønforhandlinger, fordi mænd er meget bedre til at kræve lønstigninger end kvinder. Derfor synes jeg godt, at man ude lokalt kan have en klar holdning eller formulere en lønpolitik, hvor man tager stilling til, hvad de lokale lønmidler bliver givet til, lød det fra en af de fremmødte.

En anden efterspurgte nogle retningslinjer fra centralt hold, så det ikke bliver sådan noget med, at kvinder skal have lønstigninger, fordi de ikke kan finde ud af at bede om det selv.

– Jeg synes, at vi skal satse på at få et løft til kvindefagene i de centrale overenskomstforhandlinger, for her er der mest at forhandle om. Det er også her, vi har nogle gode alliancer med de andre typiske kvindefag. Vi skal i samlet flok gå efter et løft til kvindefagene, sagde en af kredsens fællestillidsrepræsentanter.

Men ellers var der bred enighed om, at noget af det allervigtigste ved de kommende overenskomstforhandlinger er at få lønnen op og i hvert fald sikre medlemmerne en reallønsstigning.

Arbejdstid kommer i fokus

Claus Wendelboe er sikker på, at arbejdstid vil få en central placering ved de kommende forhandlinger, idet arbejdsgiverne ønsker en harmonisering og øget fleksibilitet på de døgndækkende områder. For socialpædagogerne vil det bl.a. handle om konvertering af frihed til betaling. Arbejdsgiverne har særligt fokus på socialpædagogernes 37/3-regel. Den betyder, at der optjenes tre timers afspadsering, for hver gang en medarbejder har arbejdet 37 timer i tjenester, der er påbegyndt kl. 14 eller senere, og som strækker sig til efter kl. 17.

Hvad socialpædagogerne skal gå efter på netop dette område, var der også forskellige holdninger til.

– Langt de fleste vil hellere have frihed end penge. Bliver 37/3-reglen taget fra os, vil resultatet være, at flere bliver udbrændt, og sygefraværet vil stige, lød det fra flere.

Mens andre mente, at man skulle være villig til at forhandle om en afskaffelse af reglen:

JØRGEN THOR PEDERSEN

TR, Almindelige Botilbud, Aalborg Kommune

Hvad er det vigtigste at få igennem i OK 2015?

– Lønnen er det vigtigste – vi skal meget gerne opnå en reallønsfremgang. Det handler både om at opnå noget anerkendelse og om, at vi jo også skal kunne leve. Tidligere har vi været gode til at få nogle bløde ting igennem som seniordage og omsorgsdage. Nu skal vi gå efter cool cash.

Kommer overenskomsten til at ændre ved nogle vigtige forhold på din arbejdsplads?

– Det kommer til at få store konsekvenser på min arbejdsplads, hvis vi fx begynder at forhandle med vores 37/3-regel og andre aftaler som udløser afspadsering, så vi i stedet for afspadsering får et økonomisk tillæg. Det må vi ikke lade arbejdsgiverne komme igennem med. Vi har brug for afspadsering, og langt de fleste vil hellere have frihed end penge. Hvis vi mister 37/3-reglen, vil det have store konsekvenser for arbejdsmiljøet. Resultatet vil være øget udbrændthed og et højere sygefravær. Samtidig er reglen med til at skabe arbejdspladser, fordi der jo bliver kaldt vikarer ind, når vi er på afspadsering.

– Hvis det bliver vekslet til noget fornuftigt, så er det da klart en mulighed, at vi forhandler med det. Vi kan fx kræve en bedre beskyttelse mod arbejdsgivernes indgreb i vores frihedsperioder, for som det er i dag, går flere og flere ned på det.

Luk den kompetencefond

Sidst forhandlingschef Claus Wendelboe besøgte Kreds Nordjylland, var det for at præsentere resultaterne af overenskomstforhandlingerne i 2013. Her indgik Socialpædagerne en aftale om en kompetencefond. Med aftalen blev det muligt for bl.a. socialpædager at søge op til 25.000 kr. pr. år til kompetenceudvikling.

– Da jeg fortalte om kompetencefonden til jer, blev jeg nærmest buet ud. Hvad siger I nu, spurgte Claus Wendelboe forsamlingen.

– Vi har ikke noget i mod kompetenceudvikling, men vi var kritiske over for kompetencefonden, fordi vi nu selv skal betale for kompetenceudvikling. Det plejer at være en arbejdsgiverforpligtelse, svarede kredsens formand Peter Kristensen.

– Luk den kompetencefond. Det er alt for svært at få midler fra den, og det er alt for få, der får glæde af den, lød det fra flere af de lokale tillidsrepræsentanter.

Men heller ikke alle var enige i denne sag:

– De færreste arbejdspladser har råd til at sende medarbejderne af sted på diplomuddannelser og lignende, og det har medlemmerne jo heller ikke råd til at selv at betale. Derfor skal vi beholde kompetencefonden. Samtidig vil det være småpenge for den enkelte, hvis midlerne bare blev delt ud til alle.

Sats på fællesskabet

En enkelt mistede helt modet og havde svært ved at se nytten af debatten om en kommende overenskomst:

– Det er jo en pseudo-diskussion, vi har. Vi kan stort set ikke bestemme noget som helst selv, for det hele bliver jo forhandlet centralt. Kan vi ikke få en større pulje, som kan forhandles af os selv, spurgte han.

Men den holdning var der flere, som opponerede imod:

– Jeg tror på fællesskabet, og at vi får mest ud af at kæmpe sammen med de andre. Derfor er det også vigtigt, at vi fx viser, at vi er villige til at tage en diskussion om en harmonisering af arbejdstidsreglerne. Vi får ikke noget ud af at være lige så stejle som eksempelvis lærerne. ■



JEANETTE FISCHER-NIELSEN

Afdelingsleder, Sødisebakke, Mariagerfjord

Hvad er det vigtigste at få igennem i OK 2015?

– Noget af det vigtigste er, at der bliver ryddet op i alle arbejdstidsreglerne, så de bliver mere fleksible, lettere at forstå og lettere at bruge i hverdagen. Vi efterspørger en højere grad af indflydelse på den måde, som arbejdet bliver tilrettelagt på. Nogle vil måske gerne arbejde meget i nogle perioder og mindre i andre. I dag er det mit indtryk, at nogen næsten opgiver at forholde sig til alternative måder at planlægge arbejdstiden på, da reglerne er for svære at gennemskue. Vi trænger til at få ryddet op i det, og jeg er sikker på, at det vil resultere i øget trivsel.

Kommer overenskomsten til at ændre ved nogle vigtige forhold på din arbejdsplads?

– Hele temaet om effektivisering, produktivitet og kvalitet fylder allerede meget på vores institution, som hører under Region Nordjylland. Kommunerne presser os, fordi de ønsker en højere eller samme kvalitet til en lavere pris, og flere kommuner tager deres borgere hjem. Vi risikerer at miste arbejdspladser, og at de, der er tilbage på arbejdspladsen, er meget pressede. Derfor er det vigtigt, at vi som organisation tager stilling til, hvordan vi vil forholde os til kommunernes krav, og hvordan vi kan sikre kvaliteten, uden at det går ud over arbejdsmiljøet og trivslen på arbejdspladserne.

NOTER

Kommuner får penge til udsatte unge

Alle landets 98 kommuner får nu mulighed for at tilbyde tidligere og nuværende anbragte unge hjælp til at få uddannelse og job. Det sker via en pulje i Socialministeriet på 19,1 mio. kr., som kommunerne kan søge til at hjælpe unge mellem 15-23 år. 'Det er altid en udfordring, når man som ung skal lære at klare sig selv og stå på egne ben. For anbragte og tidligere anbragte unge kan disse udfordringer være endnu større, da forældrene ikke altid er der til at hjælpe. Det er vigtigt, at vi ikke bare overlader disse unge til sig selv, men sørger for at give dem den bedst mulige støtte', siger socialminister Manu Sareen (R). Puljen er en del af satspuljeaftalen for 2011-2014, og kommunerne skal søge puljen inden den 10. oktober i år.

lmp

Politiangmeldt kirke vil ikke smide udsatte væk

Sankt Hans Kirke i Odense er blevet politiangmeldt af naboerne, fordi den giver udsatte og hjemløse lov til at opholde sig på kirkens grund. Beboerne og butiksejerne i gaden mener, at der bliver solgt narko, og det bekymrer dem. De udsatte laver også larm, og det kan skræmme kunder væk. Butiksejerne føler, at de forgæves har prøvet at råbe kommunen op om problemet. Derfor valgte de at politiangmelde menighedsrådet. Men naboerne fik ikke deres vilje. De socialt udsatte holder normalt til i nærheden af kirken, men måtte flytte på grund af vejarbejde. I slutningen af august blev der holdt borgermøde om problemet, og her blev det meddelt, at Kirkens Korshær, Odense Kommune og Sankt Hans Kirke i fællesskab har besluttet at lade kirkens område være midlertidigt opholdssted for de udsatte.

lmp

Stig Langvad stopper som formand

Stig Langvad stopper som formand for Danske Handicaporganisationer. I stedet skal han arbejde hos Fonden Realdania. 'Det er selvfølgelig med vemod, at jeg siger farvel til Danske Handicaporganisationer, som på mange måder har været min livsmission. Men hver ting til sin tid. Jeg trives med at gøre en forskel, og i den forbindelse har jeg fået en mulighed, som jeg ikke kan sige nej til', siger Stig Langvad i en pressemeddelelse. Ny formand bliver DH's næstformand Thorkild Olesen. Han er også formand for Dansk Blindesamfund. Stig Langvad blev i juni måned af ca. 150 lande personligt genvalgt til FN's Handicapkomite, og denne post beholder han.

lmp

Tab og sorg hos udviklingshæmmede

www.tabogsorg.dk er en nyoprettet portal om udviklingshæmmedes tab, sorg, savn og ideer til, hvordan pårørende og medarbejdere kan hjælpe den udviklingshæmmede med at udtrykke sin sorg. Bag hjemmesiden står fem personer, der hver især fagligt kender til problemstillingen. 'Vi vil med denne portal inspirere og dele vores erfaringer og viden om, hvordan vi kan hjælpe de udviklingshæmmede børn og voksne med deres sorger og tab igennem livet', skriver de. Portalen indeholder forskellige afsnit, hvor tab og sorg bliver gennemgået, og hvordan medarbejdere kan støtte beboeren (som portalen vælger at kalde den udviklingshæmmede). Der er praktiske, konkrete anvisninger, og der er artikler, som behandler de mere spirituelle forhold til det at dø. 'Vi har været optaget af, hvordan vi kunne skabe de bedste rammer og de bedste tilbud for den enkelte udviklingshæmmede', skriver de.

lmp

RANDERS KOMMUNE

Ansattes arbejdstider flyttes

Randers Kommune vil med kort varsel have lov til at flytte rundt på socialpædagogernes arbejdstider. Det er ikke i orden, siger Socialpædagogernes formand

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk

Væk med lange varslingstider. Som socialpædagog og socialrådgiver må man med kort varsel acceptere at kunne få ændret sin arbejdstid fra fx dag- til natarbejde, mener Randers Kommune. Derfor har kommunen søgt KL, om man som forsøg kan få lov til at flytte medarbejderne mellem dag-, aften- og natarbejde med under en måneds varsel.

Kommunens personalechef Kresten Ulrik Nielsen siger til Ugebrevet A4, at de nuværende krav om varsler af ændrede arbejdstider er meget usmidige.

– Hvis fx en ansat på en døgninstitution skal have ny, fast arbejdstid, skal vedkommende have ønsket i høring i tre uger. Dernæst skal der typisk gå mellem tre og seks måneder, før ændringerne kan træde i kraft. Det vil sige, at der kan gå op til syv måneder fra, man har behov for at ændre folks mødetider, til de nye tider rent faktisk kan træde i kraft.

Kresten Ulrik Nielsen oplyser, at man selvfølgelig vil behandle de ansatte ordentligt. Kommunen vil gerne have det sådan, at socialpæagoger kan få nye arbejdstider med to-tre ugers varsel.

Men Socialpæagogerne ønsker ikke, at Randers Kommune med så kort varsel kan ændre i medarbejdernes arbejdstider, siger formand Benny Andersen til Ugebrevet A4.

Det er en rigtig dårlig ide

– Ønsket i Randers er noget pjat, for der er allerede i dag gode muligheder for at afkorte tiden for varsler. Overenskomsten åbner op for, at der kan laves lokale aftaler om arbejdstiden og varsler. Og den mulighed bliver faktisk brugt flittigt rundt om i landet på døgninstitutioner til både medarbejderen og lederes tilfredshed.

Benny Andersen oplyser, at de lokale aftaler om kortere varsler ved nye arbejdstider normalt udløser eksempelvis et tillæg eller andre goder.

Men Randers Kommune vil ikke belønne medarbejdere for at fravige overenskomsten.

– Vi har tænkt os, at det skal foregå inden for den økonomiske ramme, vi i forvejen har, siger personalechef Kresten Ulrik Nielsen.

De generelle aftaler om løn- og arbejdsvilkår kommer til forhandling i begyndelsen af det nye år, og her bliver det afgjort, om Randers får sit ønske opfyldt.

Men Socialpæagogerne vil også denne gang kæmpe imod, fortæller Benny Andersen.

– De sidste mange gange ved forhandlinger om overenskomsterne har arbejdsgiverne forsøgt at komme igennem med krav i forhold til varsler, og det vil de sikkert igen. Men de skylder os nogle svar på, om der overhovedet er et behov. ■

SANKTIONER

Ny debat om ungdomskriminalitet

En enkeltsag om en voldelig pigebande har udløst en debat om sanktioner over for kriminelle unge. Socialpædagerne opfordrer til at udnytte eksisterende tilbud bedre

Af Maria Rørbæk, mrkl@sl.dk

Hvis man er gammel nok til at til at begå grove forbrydelser, er man også gammel nok til at mærke en sanktion og reaktion fra samfundets side.

Sådan lyder et af mange indlæg i den debat, der er fulgt i kølvandet på en sag om en voldelig pigebande på Amager. For

selvom ungdomskriminaliteten generelt falder drastisk, og der er tomme pladser på de sikrede institutioner, har det konkrete eksempel med dødstrusler og vold genåbnet debatten om samfundets sanktioner over for kriminelle børn og unge.

Eksempelvis er spørgsmålet om den kriminelle lavalder, der i dag er 15 år, igen blevet debatteret. Folketinget er delt, idet Dansk Folkeparti vil sætte den kriminelle lavalder ned til 12 år, ligesom Liberal Alliance vil have en særlig ungdomsdomstol for unge mellem 12 og 17 år. Konservative vil sænke lavalderen til 14 år, mens regeringen og støttepartierne ønsker at fastholde den kriminelle lavalder på 15 år.

Fra politisk hold har der også været udmeldinger om, at flere

børn og unge bør anbringes på de sikrede institutioner, og at de øvrige anbringelsessteder får mulighed for at stramme op.

Udnyt mulighederne

Fra Socialpædagerne lyder budskabet, at det i høj grad handler om at udnytte eksisterende muligheder bedre. I en pressemeddelelse siger forbundsformand Benny Andersen:

– Politikerne falder lige nu over hinanden med forslag om stramminger og nye anbringelsesmuligheder for unge kriminalitetstruede. Men mulighederne findes allerede. Vi skal bare bruge dem og sørge for, at de unge bliver anbragt det rigtige sted.

Han peger på, at man bør inddrage den eksisterende faglighed i en ordentlig visitation og siger:

– Kommunerne skal se lidt ud over kommunegrænsen, og institutionerne skal måske også være mere ærlige i deres tilbagemelding om, hvad de kan og ikke kan. Det er ikke altid, at det er en fordel, at et tilbud ligger i barnets nærmiljø. Både fordi man jo også må tage hensyn til ofrene, og fordi barnet kan have brug for at komme væk fra det miljø, der holder ham eller hende fast i et skidt mønster.

Derudover peger Benny Andersen på, at det bør undersøges, om der er behov for flere af de såkaldt delvist sikrede pladser – og sikrede pladser, der er specialiseret i piger. ■

Læs Benny Andersens kommentar på side 2 og pressemeddelelsen via www.kortlink.dk/lets

ADHD-BEHANDLING

Det kan blive dyrt at vente

En sen indsats for mennesker med ADHD kan blive dyr for såvel den enkelte som samfundet. Det viser ny forskning fra Rockwool-fonden

Af Maria Rørbæk, mrkl@sl.dk

Knep tre mia. kr. om året. Så meget beløber de samlede omkostninger sig til for voksne, der har ADHD uden at de blev behandlet for tilstanden som børn.

Det viser en ny analyse, som en række forskere har gen-

nemført for Rockwool-fondens Forskningsenhed.

Ud over at se på omkostninger til fx medicin har forskerne også kigget på afledte omkostninger som fx omkostningerne ved, at voksne med ADHD har sværere end andre ved at komme i beskæftigelse og oftere er kriminelle.

De knap tre mia. kr. dækker både over omkostninger, som samfundet afholder (fx udgifter som følge af kriminalitet og mistede skatteindtægter), og omkostninger, som den enkelte med ADHD selv afholder (som fx tabt arbejdsfortjeneste).

Undersøgelsen er lavet af forskere fra CBS, Aarhus Univer-

sitetshospital og University of Nottingham med professor Anders Sørensen fra CBS i spidsen.

I Rockwool-fondens nyhedsbrev siger han, at omkostningerne er unødvendigt høje:

– Vores beregning gælder voksne med ADHD, der ikke er blevet behandlet for tilstanden som børn. Så den fortæller, hvad den enkelte og samfundet taber, hvis man ikke formår at sætte ordenligt ind over for lidelsen tidligt.

Undersøgelsen siger dog kun noget om udgifterne i dag – ikke hvor stor en andel af udgifterne, der kunne være sparet med en tidligere indsats. Nyhedsbrevet understreger, at det kun er frem-

tidig forskning, der kan vise, om den indsats, der i dag gøres for børn og ung med ADHD, så også medfører et bedre voksenliv.

Undersøgelsen omfatter 19.000 voksne med ADHD, og deres lønindkomst, overførselsindkomster, uddannelsesbaggrund og kriminalitet er bl.a. blevet sammenlignet med deres søskendes for på den måde at rense resultatet for sociale vel.

Gjort op på den måde viser undersøgelsen, at de samlede offentlige omkostninger årligt er ca. 100.000 kr. større pr. voksen med ADHD end for dennes søskende. For den enkelte drejer det sig om ca. 45.000 kr. om året. ■

BØGER

Redigeret af Lone Marie Pedersen

**Børne- og ungegrupper**

Af Ingelise Nordenhof og Gunnar Eide
Bogen 'Børne- og ungegrupper – veje til mestring i teori og praksis' er en teori- og metodebog, der handler om arbejdet med børn og unge i grupper. Bogen formidler, hvordan professionelle, fx socialpædagoger, igennem gruppearbejde kan støtte børn og unge, så de bedre kan klare sig gennem deres problemer. Eller, som der står i pressemeddelelsen 'finde veje til mestring, når livet bliver svært'.

Læseren bliver introduceret for en narrativ gruppepraksis, hvor børn og unges fortællinger er i centrum for udveksling af erfaring og læring. Gruppesamtaler om alvorlige emner veksler med leg og kreative aktiviteter, metaforer og eventyr, der kan gøre det lettere at tale om udfordringer og problemer. Teorier og metoder understøttes af fortællinger om bl.a. arbejdet med grupper for børn og unge med psykisk syge forældre, børn og unge med flygtningebaggrund og børn og unge i sorg.

Udkommet på Akademisk Forlag. 240 sider. 299 kr.

**Innovation i uddannelse og profession**

Af Hanne Kathrine Kallesøe og Lars Bergholdt

Man kan læne sig tilbage og knibe en tåre over de mange nedskæringer på uddannelsesområdet. Eller man kan gå offensivt ind i debatten og præge udviklingen og fremtidens uddannelse, siger forfatterne bag denne bog. Og med udgangspunkt i Pædagoguddannelserne i Odense og Svendborg valgte forfatterne at gøre det sidste, og indledte i 2011 innovationsprojektet.

Man har ladet 250 studerende begynde hvert halve år på en innovationsbaseret uddannelse, hvor der bliver trukket tråde til både innovation i den offentlige sektor, diverse begrebsafklaringer, didaktiske overvejelser og metodiske tilgange, og det hele bliver krydret med konkrete eksempler på brugerreven innovation i profession og innovationsbaseret læring. 'De studerende har på trods af nedskæringer fået et kvalificeret fuldtidsstudie og får højere karakterer til eksamen. Også vores samarbejdspartnere er begejstrede, bl.a. fordi vi også har styrket samarbejdet mellem uddannelsen og aftagerne', siger Lars Bergholdt.

Udkommet på Frydenlund. 208 sider. 299 kr.

Mentalisering i pædagogik og terapi

Af Janne Østergaard Hagelquist og Marianne Køhler Skov

Denne bog er en indføring i begrebet mentalisering med fokus på udsatte børn og unge. Bogen viser, hvordan mentalisering kan anvendes i både pædagogik og terapi, og den præsenterer fire temaer, hvor nogle af de klassiske problemstillinger, professionelle oplever i arbejdet med udsatte børn og unge, bliver beskrevet: Transgenerationelle traumer, vold, løgn og overgangen til voksenlivet. I forhold til hvert tema beskriver forfatterne, hvordan man kan arbejde pædagogisk og terapeutisk ud fra en mentaliseringsbaseret tankegang. Det bliver understreget, at det grundlæggende værktøj i arbejdet med børn, er at have 'sind på sinde'. Hermed mener bogens forfattere, at det centrale i arbejdet med barnet er, at man forstår, hvilke følelser, tanker og intentioner, der er baggrund for barnets handling. Teorierne bliver illustreret med en række fortællinger, som forfatterne kender fra de børn og unge, de har mødt i deres arbejde. Bogen henvender sig til bl.a. socialpædagoger og socialrådgivere.

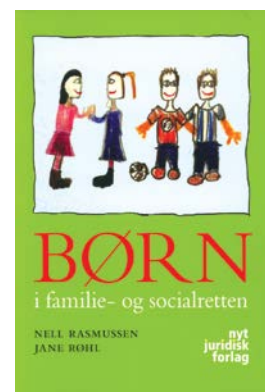
Udkommet på Hans Reitzels Forlag. 267 sider. 300 kr.

**Børn i familie- og socialretten**

Af Nell Rasmussen og Jane Røhl

Det her er en lettilgængelig juridisk lærebog om forældre og samfundets rettigheder og pligter over for børn. Bogen indeholder en samlet fremstilling af den privatretlige – familieretlige – lovgivning, der gælder i forholdet mellem forældre og deres børn, og beskriver statsforvaltningens og domstolens opgaver i familieretlige sager. Desuden afdækkes den sociale lovgivning og de sociale myndigheders tilbud og forpligtelser i forhold til især udsatte børn. Bogen giver en samlet fremstilling af den centrale lovgivning om børn og unge, og den henvender sig først og fremmest til studerende på grund-, videre- og efteruddannelsesforløb, især socialrådgiver- og socialpædagogstuderende. Men bogen er også velegnet for medarbejdere, der arbejder med børn og unge, fordi den hurtigt kan skabe et overblik over børns familie- og socialretlige retsstilling.

Udkommet på Nyt Juridisk Forlag. 206 sider. 285 kr.



LÆSERBREV



Alle har ret til weekender!

Af Kjeld G. Christensen, Socialpædagog, Østjylland
Vi har alle glædet os til at holde weekend, fredag eftermiddag til mandag morgen (hviletid: 64 timer). Være sammen med venner og familie og ikke være forpligtet på andet end det, man selv planlægger. Arbejder du på døgninstitution, kan din arbejdsplan kræve, at du møder ind fredag eftermiddag og aften, og er klar på arbejdet igen mandag morgen (hviletid: 55 timer). Det må blot ikke ske hver gang.

Ja, arbejdsplanen kan også kræve, at du ikke får 55 timers hviletid. Passer det din arbejdsgiver bedre, så kan det laves om til 2 x 35 timers hvile.

Arbejds miljøloven kræver dog, at du har en hvileperiode på 35 timer indeholdt i hver syv døgn. Nå nej, det gælder blot ikke for socialpædagoger, for selv om det er en *ret*, så kan arbejdsgiverne få dispensation herfor.

Til overenskomstforhandlingerne i 2015 skal der kigges på arbejdstidsreglerne. Det ønsker arbejdsgiverne, og jeg synes, vi skal hilse det velkommen. Det må være på tide, at socialpæda-

goger ligestilles med de mange andre faggrupper, der har ret til weekender. Som døgninstitutionsarbejdere skal vi naturligvis arbejde i nogle weekends, men så skal vi have *ret* til at holde en lige så lang hvileperiode på et andet tidspunkt indenfor hver syv døgn. ■

Kære Kjeld

Af Benny Andersen, forbundsformand, Socialpædagogerne
Som du ganske rigtigt skriver, bliver der et særligt fokus på arbejdstidsreglerne ved de forestående overenskomstforhandlinger. Jeg har i den forbindelse noteret mig den problemstilling, som du nævner, og vil have den med i bagehovedet i forhandlingsforløbet. Jeg er enig i, at det er et problem og heller ikke i tråd med intentionerne med reglerne, hvis de lange fridøgn konsekvent kun har en udstrækning på 55 timer, og hvis det mere er reglen end undtagelsen, at fridøgnene splittes op i to korte.

Det er mit indtryk, at de nuværende regler på langt de fleste af vore arbejdspladser administreres fornuftigt, så fridøgnene

gives samlet og har en længde på mindst 64 timer, men vi skal naturligvis have for øje, at reglerne nogle steder strækkes til det yderste.

Med til billedet hører, at vi ikke er de eneste, der er omfattet af de regler om fridøgn, som du beskriver. Sundhedskartellet og FOA's Social- og sundhedsassistenter er omfattet af tilsvarende regler. ■

Årstræf for pensionister og efterlønsmodtagere

Af Jørgen Lyng, Kreds Midt- og Vestjylland
Mange tak til jer, der stod for planlægningen af årstræffet i Sønderborg for pensionister og efterlønsmodtagere. Det var et rigtig godt årsmøde, hvor den røde tråd var bundet omkring det sønderjyske.

To fra området fortalte, på hver sin måde, spændende om livet i forskellige perioder i Sønderjylland.

Og så besøget på Dybbøl Banke, hvor den periode, det handler om, kommer helt ind under huden!

Besøget på slottet, som understreger de samme ting. Godt bundet sammen!

Festaften med god mad og fin musik, godt potpourri, hvor alle kunne synge med, samt god danse musik for hele holdet.

Og så den sidste dag, der var krydret med humor på højeste plan, to spændende talere, som på hver deres måde kunne holde humøret højt, og under den sidste blev der grinet lige så meget som lyttet.

Endnu en gang tak for et rigtig godt arrangement og hyggeligt samvær, og på gensyn til næste år i det sydlige Danmark mod øst. ■

Ved jobskifte eller varig adresseændring
Ret dine oplysninger på sl.dk/minedata

Temadag i netværket for socialpædagoger, der arbejder med marginaliserede og udstødte

19. november 2014 kl. 9.00 – 15.30, Socialpædagogerne Lillebælt, Danmarksvej 16, Odense

Oplæg v. Ulla Andersen, tilsynschef i Socialtilsyn Midt
Oplæg om §§ 85 og 99 v. Birthe Povlsen, Socialstyrelsen

Tilmeldingsfrist: 5. november 2014

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk/udstødte2014

LEV, loven og ledsagelse



Af Sytter Kristensen, LEV

Henover sommeren fik vi på LEV's sekretariat en række henvendelser fra mennesker med udviklingshæmning, som var vrede på LEV. I breve og på telefonen blev vi afkrævet svar på, hvorfor LEV og KL havde ændret lovgivningen så man ikke længere kunne få lov til at betale for at få sin pædagog med på tur, på festival eller på ferie.

Det var i alle tilfældene tydeligt, at henvendelserne skete på baggrund af en længere snak med de pågældendes kontaktpædagog eller anden støtteperson. Samtalerne blev typisk indledt med en vending i stil med: 'Min pædagog siger, at LEV og KL har lavet en ny lov, som siger, at jeg ikke længere må få hjælp med på ferie eller festival. Det synes jeg er dumt gjort'.

Jeg er altid interesseret i at høre fra vores medlemmer – og henvendelserne var da også en anledning til at få ryddet misforståelser af vejen.

For nej, LEV – eller for den sags skyld KL – har ikke lavet nogen ny lov. Faktisk er der kun en eneste instans her i landet som har lovgivende kompetence, nemlig Folketinget. Og nej, der er faktisk slet ikke tale om nogen *ny* lov. Der er tale om en (gammel) lovgivning, som mange steder i landet er blevet overtrådt i årevis – med den konsekvens, at en masse mennesker uretmæssigt er blevet opkrævet skyhøj brugerbetaling for hjælp og ledsagelse, som de åbenlyst har ret til.

Jeg har stor forståelse for de frustrationer, som kom til udtryk i telefonen og i breve og e-mails. Selvfølgelig bliver man vred og uheldig når ens – eller ens venners – muligheder for at komme uden

for en dør indskrænkes så voldsomt, som det aktuelt sker forskellige steder i landet.

Men jeg har samtidig mere end svært ved at forstå, hvorfor nogle socialpædagoger tydeligvis giver udviklingshæmmede vildledende forklaringer på tingenes sammenhæng. Jeg forstår faktisk ikke, hvad motivet er. Men uanset årsagen til misinformationen, så har den for mig at se en række alvorlige konsekvenser.

På besynderlig vis er der nemlig opstået en diskussion, der kredser om nogle spørgsmål, som jeg synes er ret langt ude i et velfærdssamfund som det danske. I ramme alvor er der således en del, som spørger, om det nu ikke er rimeligt nok, at mennesker med indgribende handicap selv skal betale for hjælpen, hvis de vil til en årlig festival eller på en uges ferie? Andre stiller det temmelig akademiske spørgsmål, om det nu ikke i strid med retten til selv at bestemme over sine penge, hvis en kommune ikke kan kræve betaling for hjælpen og ledsagelsen i forbindelse med en tur ned i byen, et familiebesøg eller den årlige Kandisfest.

De diskussioner er med til at bringe os helt ud af fokus. De skygger for erkendelsen af, hvad der er den reelle årsag til de helt urimelige muligheder for ledsagelse, som mange udviklingshæmmede oplever for tiden – og dermed også for, hvad der er den eneste rimelige løsning. ■

Sytter Kristensen er landsformand for Landsforeningen LEV.



- Hvorfor bebrejdede LEV, at vi har gjort vrøvl over den ulovlige og skyhøje brugerbetaling pålagt sårbare førtidspensionister?
- LEV synes, at det er en dødsensfarlig vej at bede politikerne legalisere kommunal brugerbetaling på hjælpen – hvad synes du?
- Hvad kan du som socialpædagog gøre for at samfundet giver anstændige vilkår for støtte og ledsagelse – uanset pengepungens størrelse?

Deltag i debatten på socialpaedagogen.dk/prik